

- ๒ -

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองจากผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๘ ต่อมาผู้ร้องมีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ และประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ และได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวต่อผู้ถูกร้อง แต่ผู้ถูกร้องไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ เนื่องจากในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ นายคำปอน ทองคงหาญ ซึ่งได้รับเลือกเป็นโฆษกสาขาพรรค และนายชูศิลป์ สะยะรักษ์ ซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการสาขาพรรค เป็นสมาชิกพรรคมหาชน และในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นางสุพาพิส พันระไชย ซึ่งได้รับเลือกเป็นเลขานุการสาขาพรรค และนายสุริยา ประสิทธิ์สันต์ ซึ่งได้รับเลือกเป็นเหรียญิกสาขาพรรค เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ทำให้ผู้ร้องได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสี่คนขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง มีผลให้คณะกรรมการสาขาพรรคผู้ร้องที่เหลืออยู่ไม่ครบองค์ประกอบ ผู้ถูกร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุที่ผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ ผู้ร้องชี้แจงว่า นายคำปอน และนายชูศิลป์ สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๑ และวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ตามลำดับ ส่วนนางสุพาพิส และนายสุริยา สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ ทั้งสี่คนจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องก่อนวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรค โดยนายคำปอนยืนยันว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดมาก่อนและได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชนโดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ แต่นายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชนอนุมัติให้ออกวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ สำหรับนางสุพาพิส และนายสุริยายืนยันว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยแต่อย่างใดและได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตยโดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ แต่นายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตยอนุมัติให้ออกวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ หลังจากทราบคำสั่งของผู้ถูกร้องที่ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแล้ว บุคคลทั้งสามแจ้งต่อผู้ถูกร้องเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาขอลบชื่อออกจากการเป็นสมาชิก เนื่องจากไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคนั้น

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ วรรคสอง แต่ผู้ร้องไม่เรียกบุคคลทั้งสามไปสอบเพิ่มเติมและไม่แจ้งผลการพิจารณาให้ทราบ ส่วนนายชูศิลป์ สัมครเป็นสมาชิกพรรคมหาชนวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ และต่อมานายชูศิลป์สัมครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ สมาชิกภาพของนายชูศิลป์จึงสิ้นสุดลงทุกพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๗ และ นายชูศิลป์สัมครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องอีกครั้งวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังปรากฏเป็นสมาชิกพรรคมหาชนอยู่ ผู้ร้องจึงไม่สามารถบันทึกข้อมูลการสมัครสมาชิกพรรคผู้ร้องของบุคคลทั้งสี่ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ดังนั้น การประชุมจัดตั้งสาขาพรรคผู้ร้อง ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ จึงมีความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ วรรคสาม หรือไม่ พิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติว่า พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๖ ได้ ภายในเวลาที่กำหนด และวรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง (๑) ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองใดจริง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง และวรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสอง เห็นว่า การประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งเลิกการประกาศได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว เห็นว่า ผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองที่ผู้ร้องรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๖ ต่อมา เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

- ๔ -

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ ผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองและมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๒๖ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เมื่อผู้ถูกร้องประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง และผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเลิกประกาศดังกล่าว กรณีจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ วรรคสาม และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ร้องลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ เนื่องจากได้ตรวจสอบข้อมูลการเป็นสมาชิกของผู้จัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีหนังสือขอตรวจสอบการสมัครเป็นสมาชิกและการลาออกจากการเป็นสมาชิกจากพรรคมหาชนและพรรคประชาธิปไตยแล้ว ปรากฏว่า สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน นายคำปอน ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นโฆษกสาขาพรรค สมัครเป็นสมาชิกพรรคมหาชน เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ และพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคมหาชนโดยการลาออกเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชนได้รับหนังสือขอลาออกของนายคำปอน ส่วนนายชุกศิลป์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค สมัครเป็นสมาชิกพรรคมหาชนเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ และพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคมหาชนโดยการลาออก เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชนได้รับหนังสือขอลาออกของนายชุกศิลป์ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ประชุมจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน นางสุพาพิส ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรคสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๑ และพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยโดยการลาออก เมื่อวันที่

- ๕ -

๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้รับหนังสือขอลาออกของนางสุพาพิศ ส่วนนายสุริยาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเหรียญกษาปณ์พรรค สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้รับหนังสือขอลาออกของนายสุริยา การลาออกของบุคคลทั้งสองมีผลหลังจากการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ทำให้ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคและคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคผู้ร้องที่เหลืออยู่ สาขาละ ๓ คน ไม่ครบองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรค และที่ผู้ร้องอ้างว่า นายชูศิลป์สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ นั้น ผู้ถูกร้องตรวจสอบแล้ว ไม่ปรากฏชื่อของนายชูศิลป์ในรายงานแบบ ท.พ. ๖ ไตรมาสที่ ๒/๒๕๕๐ (วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๐) ตามที่พรรคผู้ร้องส่งให้ผู้ถูกร้อง นายชูศิลป์จึงเป็นสมาชิกพรรคมหาชนเพียงพรรคเดียว จึงไม่มีผลทำให้นายชูศิลป์สิ้นสภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๗ ดังที่ผู้ร้องอ้าง นอกจากนี้พรรคผู้ร้องก็ไม่เคยแจ้งชื่อนายชูศิลป์สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ต่อผู้ถูกร้องแต่อย่างใด และที่ผู้ร้องอ้างว่า นายคำปอน นางสุพาพิศ และนายสุริยา ทำหนังสือแจ้งต่อผู้ถูกร้องขอให้ลบชื่อออกจากการเป็นสมาชิกพรรคอื่น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ วรรคสอง นั้น ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า นายคำปอนไม่เคยมีหนังสือดังกล่าวแจ้งต่อผู้ถูกร้อง ส่วนกรณีของนางสุพาพิศและนายสุเรียนั้น หนังสือดังกล่าวไม่มีผลต่อการไม่รับรองจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ และประกาศของนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองแต่อย่างใด เนื่องจากการพิจารณาไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ จะพิจารณาข้อเท็จจริงการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจากระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ปรากฏอยู่ในขณะนั้น ซึ่งหนังสือดังกล่าวเป็นการแจ้งในภายหลัง หลังจากที่ถูกผู้ร้องพิจารณาไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ แล้ว ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถดำเนินการได้อีก จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าว บุคคลทั้งสองจึงขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรคผู้ร้อง และเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่า

- ๖ -

หนึ่งพรรคการเมืองมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคที่เหลืออยู่สาขาละ ๓ คน มีตำแหน่งไม่ครบถ้วน ต่อมา ผู้ถูกร้องตรวจสอบพบว่า ณ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ พรรคผู้ร้องมี สาขาพรรคไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ดังนั้น ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ฉบับลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑ ชอบด้วย กฎหมายแล้ว จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยยกคำร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบแล้ว คดีมีข้อเท็จจริงพอที่จะวินิจฉัยได้โดยไม่ต้องทำการไต่สวน ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณา วินิจฉัยมีว่า ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ร้องได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองจากผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ และเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องได้จัดประชุมจัดตั้งสาขา พรรคลำดับที่ ๒ ที่จังหวัดพิจิตร ผลการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวมีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน โดยนายคำปอน ทองคงหาญ ได้รับเลือกตั้งเป็นโฆษกสาขาพรรค และนายชูศิลป์ สะยะรักษ์ ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค ต่อมาวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องได้จัด ประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน โดยนางสุพาพิส พันระไชย ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการ สาขาพรรค และนายสุริยา ประสิทธิ์สันต์ ได้รับเลือกตั้งเป็นเหรัญญิกสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๘๖ หมู่ที่ ๕ ตำบลหมู่น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด และเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้อง ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๐๑/๑ หมู่ที่ ๑๒ ตำบล เนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ต่อผู้ถูกร้อง แต่ผู้ถูกร้องไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ โดยให้เหตุผลว่าผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคทั้งสี่คนดังกล่าว ข้างต้นขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๖)

- ๓ -

และมาตรา ๓๕ ซึ่งมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคดังกล่าวที่เหลืออยู่สาขาละ ๗ คน มีตำแหน่งไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด และผู้ถูกร้องเห็นว่าเป็นกรณีและผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ ผู้ถูกร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒

ประเด็นพิจารณาประการแรกมีว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสาขาพรรค ทั้งสี่คน ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๖) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีของนายคำปอน นางสุพาพิส และนายสุรียา ซึ่งผู้ร้องชี้แจงว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคมหาชนและพรรคประชาธิปไตยมาก่อน แต่เมื่อบุคคลทั้งสามยื่นใบลาออกต่อพรรคการเมืองดังกล่าว พรรคการเมืองนั้นก็มิได้ปฏิเสธความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของบุคคลทั้งสาม และพรรคมหาชนรวมทั้งพรรคประชาธิปไตยได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้ถูกร้องชี้แจงเกี่ยวกับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของบุคคลดังกล่าวว่า นายคำปอน ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคมหาชน เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๙ และนางสุพาพิสและนายสุรียา เคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ และวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ตามหนังสือพรรคมหาชน ที่ พมช.๐๕๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และหนังสือพรรคประชาธิปไตย ที่ ปชป.๕๑๕๐๒๗๑๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จึงรับฟังได้ว่า นายคำปอนเคยเป็นสมาชิกพรรคมหาชน และนางสุพาพิสและนายสุรียาเคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยมาก่อน

- ๘ -

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายคำปอนยังคงเป็นสมาชิกพรรคมหาชนอยู่ในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ และนางสุพาพิสและนายสุริยา ยังคงเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อยู่ในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงที่แสดงไว้ในคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ ปรากฏว่า นายคำปอนได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคมหาชนต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชน ตามสำเนาใบลาออก ฉบับลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ ส่วนนางสุพาพิสและนายสุริยาได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ตามสำเนาใบลาออก ฉบับลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ แต่นายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชนได้รับใบลาออกของนายคำปอน เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ตามสำเนาใบลาออกของนายคำปอน ที่ผู้ถูกร้องนำส่งต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ปรากฏเลขที่รับหนังสือที่ ๔๖๖ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๕.๒๐ นาฬิกา และนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้รับใบลาออกของนางสุพาพิสและนายสุริยา เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ตามสำเนาใบลาออกของนางสุพาพิสและนายสุริยา ที่ผู้ถูกร้องนำส่งต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ปรากฏเลขที่รับหนังสือลำดับที่ ๕๑๘๐๒๑๒๑ และลำดับที่ ๕๑๘๐๒๑๒๒ ตามลำดับ ใบลาออกทั้งสองฉบับรับพร้อมกันในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา เมื่อพิจารณาพยานเอกสารของทั้งสองฝ่ายแล้ว เห็นว่า พยานเอกสารของฝ่ายผู้ถูกร้องมีความน่าเชื่อถือกว่าเพราะมีหลักฐานการลงรับหนังสือของนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง ดังนั้น จึงต้องถือว่า นายคำปอนยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชน เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ส่วนนางสุพาพิสและนายสุริยายื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของแต่ละพรรคได้รับใบลาออกของบุคคลทั้งสาม และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ (๒) ลาออก และวรรคสอง บัญญัติว่า การลาออกจากสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่า การลาออกจากสมาชิกพรรคมหาชนของนายคำปอนมีผลสมบูรณ์เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ และการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์

- ๘ -

ของนางสุพาพิศและนายสุรียา มีผลสมบูรณ์เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ และเมื่อนายคำปอน สัมครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๑ และนางสุพาพิศกับนายสุรียา สัมครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นกรณีที่บุคคลทั้งสามสมัครเป็น สมาชิกพรรคผู้ร้องในขณะที่ยังคงเป็นสมาชิกพรรคมหาชนและพรรคประชาธิปไตย ดังนั้น สมาชิกภาพ การเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องของนายคำปอน นางสุพาพิศ และนายสุรียา จึงสิ้นสุดลงตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๖) และขาดคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคผู้ร้อง ซึ่งต้องเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง สำหรับนายชูศิลป์ไม่จำเป็นต้องพิจารณาสถานภาพความเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องอีกเพราะไม่ทำให้ผลการ วินิจฉัยการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ร้องเปลี่ยนแปลงไป

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย ประธานสาขา พรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขา พรรคการเมือง เภรัญญิกสาขาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขา พรรคการเมืองและกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง ซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขา พรรคการเมืองจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) และ (๑๔) ของรัฐธรรมนูญ แล้วเห็นว่า เมื่อการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ปราบกว่า นายคำปอนซึ่งได้รับเลือกเป็นโฆษกสาขา พรรคมิได้มีสมาชิกภาพเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องและขาดคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขา พรรคผู้ร้อง และการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ปราบกว่า นางสุพาพิศซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็น เลขานุการสาขาพรรค และนายสุรียาซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นเหรัญญิกสาขาพรรค มิได้มีสมาชิกภาพ เป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องและขาดคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคผู้ร้อง ดังนั้น จึงมี ผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๑ ที่เหลืออยู่ไม่ครบจำนวน ตามที่กฎหมายกำหนด

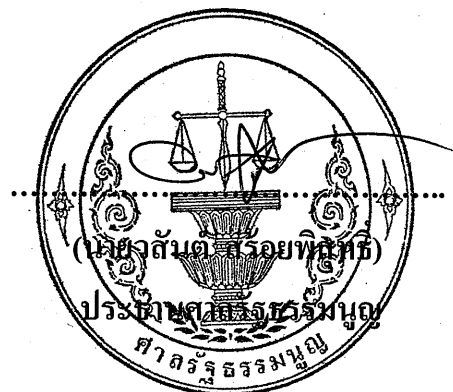

- ๑๐ -

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า การที่ผู้ถูกร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๑๓๕ วรรคสอง บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับก่อนและยังมิได้ดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน หรือมีสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๒๖ ให้ดำเนินการให้ครบถ้วนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนดังกล่าว ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสาม เมื่อผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งครบหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ กรณีจึงเป็นเหตุให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง (๑) ดังนั้น ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคแรงงาน สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง จึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

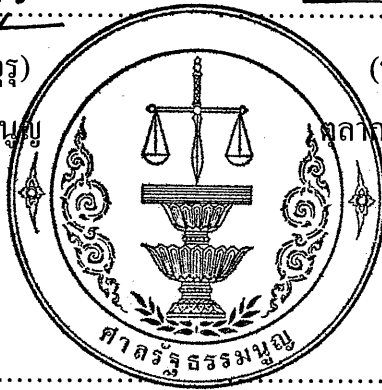
(คำวินิจฉัยที่ ๔๘/๒๕๕๔)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเจริญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ